

CONSERVAREA ȘI EXPLOATAREA DURABILĂ A PATRIMONIULUI CULTURAL EUROPEAN PRIN EDUCAȚIE ȘI REALITATE EXTINSĂ

NICULESCU George

"Constantin Brâncuși" University of Târgu Jiu, Romania

Abstract: Education plays a crucial role in the sustainable exploitation of European cultural heritage, as it helps to develop a better understanding of its importance and value and to promote a responsible attitude towards its preservation and protection. This article aims to increase opportunities to promote a sustainable cultural heritage in Europe through innovative and creative educational solutions for this field. Through education, young people and adults can learn about the history, art, architecture and cultural traditions that define Europe, learning to appreciate and respect them. Education can also help raise people's awareness of the challenges and threats to cultural heritage, such as pollution, over-urbanisation, climate change and degradation. Another important aspect of European cultural heritage education is the development of cultural management skills, which are necessary to protect and enhance cultural heritage in a sustainable and effective way. These competencies include planning and organizing cultural events, managing historical and archaeological sites, developing cultural tourism and promoting cultural arts and traditions. One of the most important needs is the implementation and activation of an infrastructure that allows remote access to various services for the conservation and valorisation of cultural heritage. Augmented reality with virtual reality can play an important role in supporting this use case. This article provides an elaborate introduction to augmented reality and its multidimensional applications in cultural heritage education.

Key words: *education, augmented reality, cultural heritage, preservation, digital skills*

1. INTRODUCERE

Moștenirea culturală a Europei este un mozaic bogat și divers de expresii culturale și creative pe care le-am moștenit de la generațiile anterioare și le vom lăsa moștenire generațiilor viitoare. Moștenirea culturală îmbogățește viețile cetățenilor, este un motor pentru sectoarele culturale și creative și contribuie la crearea și dezvoltarea capitalului social al Europei. De asemenea, este o resursă importantă pentru creșterea economică, ocuparea

forței de muncă și coeziunea socială, deoarece ajută la revitalizarea zonelor urbane și rurale și la promovarea turismului durabil. În timp ce politica în acest domeniu este în primul rând responsabilitatea statelor membre și a autorităților regionale și locale, Uniunea Europeană (UE) se angajează să păstreze și să consolideze patrimoniul cultural al Europei printr-o serie de acțiuni și programe. O serie de politici, programe și finanțări ale UE sunt destinate să sprijine moștenirea culturală a Europei, inclusiv programul Europa Creativă. Politicile UE din alte domenii iau din ce în ce mai mult în considerare moștenirea, fie în cercetare, inovare, educație, mediu, schimbări climatice, politici regionale sau digitale.

Cadrul european de acțiune privind patrimoniul cultural este unul dintre cele mai importante aranjamente la nivelul UE, care reflectă structura comună a activităților legate de patrimoniu de anvergură europeană. Cadrul definește un set de patru principii (abordare holistică, integrare și abordare integrate, elaborarea politicilor bazate pe dovezi și cooperare cu mai multe părți interesate) și cinci domenii principale pentru acțiunea continuă în favoarea patrimoniului cultural al Europei:

- a. Europă incluzivă: participare și deschidere către toți
- b. Europă durabilă: soluții inteligente pentru un viitor durabil și coeziv
- c. Europă rezistentă: protejarea patrimoniului pe cale de dispariție
- d. Europă inovatoare: mobilizarea cunoștințelor și a cercetării
- e. Parteneriate globale mai puternice: consolidarea cooperării internaționale.

Potrivit unui sondaj Eurobarometru, 88% dintre cetățenii europeni consideră că moștenirea culturală a Europei face parte din istoria și cultura noastră și ar trebui predată în școli. [1].

Pentru a ține cont de acest aspect, Comisia Europeană încearcă să facă mai bine cunoscută patrimoniul cultural al Europei prin educație și consolidează impactul programului Erasmus+ în acest domeniu. [2]

În majoritatea țărilor europene, abordarea patrimoniului este cuplată cu o dimensiune memorial. [3]

Educația pentru patrimoniul cultural, este esențială pentru promovarea cetățeniei globale și interconectarea strânsă a acesteia cu protecția drepturilor omului și educația pentru pace. Rolul și beneficiile educației culturale și artistice în favoarea sănătății și a binelui existenței, precum și a coeziunii sociale, sunt considerate prioritare pentru cercetarea și impactul social al acesteia.

2. EDUCAȚIA PATRIMONIALĂ

Educația patrimonială poate oferi oportunitatea de a participa la experiențe care să ajute la înțelegerea de noi concepte și la dobândirea de noi abilități [4].

Prin intermediul educației patrimoniale, oamenii pot să exploreze și să înțeleagă mai bine lumea din jurul lor, precum și să descopere noile perspective și valori. Experimentarea și analizele directe ale moștenirii culturale pot ajuta cursanții să dobândească cunoștințe, abilități intelectuale și competențe legate de conservarea patrimoniului cultural.

Prin participarea la activități precum vizitarea muzeelor, monumentelor istorice sau siturilor arheologice, cursanții pot învăța despre istorie, artă, arhitectură, tradiții și mediul înconjurător. De asemenea, prin implicarea în proiecte de conservare și restaurare, ei pot învăța abilități practice, cum ar fi lucrul manual, restaurarea de obiecte și structuri, sau fotografierea și documentarea patrimoniului.

Prin analizarea directă a moștenirii culturale, cursanții pot învăța cum să identifice problemele legate de conservarea patrimoniului cultural, cum ar fi degradarea, deteriorarea și poluarea. De asemenea, ei pot să învețe cum să identifice și să evalueze riscurile la adresa patrimoniului cultural, precum și să dezvolte strategii pentru protejarea acestuia.

În general, prin experimentarea și analizele directe a moștenirii culturale, cursanții pot dobândi cunoștințe, abilități intelectuale și competențe legate de conservarea patrimoniului cultural, precum și să își dezvolte o înțelegere mai profundă și o apreciere mai mare a valorii și importanței acestuia. Educația patrimonială sub forma de ateliere specializate și schimb de informații poate ajuta la integrarea moștenirii culturale în activitățile educaționale ale școlilor.

Atelierele specializate sunt activități interactive și practice, care implică participanții într-un proces de învățare activ și în care se pot îmbina cunoștințele teoretice cu cele practice. Aceste ateliere pot include activități cum ar fi restaurarea și conservarea obiectelor și structurilor istorice, fotografii și documentarea patrimoniului, sau activități de reconstrucție și reconstituire a elementelor culturale. De asemenea, schimburile de informații pot fi de mare ajutor în integrarea moștenirii culturale în activitățile educaționale ale școlilor. Aceste schimburi pot fi organizate în cadrul unor conferințe, workshop-uri sau proiecte internaționale de colaborare, care să permită schimbul de experiență și cunoștințe între specialiști și educatori din

diferite țări. Prin intermediul acestor activități, profesorii și elevii pot învăța despre importanța patrimoniului cultural și cum să integreze aceste cunoștințe în activitățile lor educaționale. De asemenea, aceste activități pot oferi oportunități pentru dezvoltarea de proiecte educaționale care să includă moștenirea culturală într-un mod interactiv și inovator.

Profesorii pot integra patrimoniul cultural imaterial în activitățile școlare și extrașcolare prin utilizarea unor strategii didactice creative și interactive, care să implice elevii în descoperirea și explorarea moștenirii culturale a comunității lor. Câteva modalități [5] prin care profesorii pot face acest lucru:

a. Invitarea practicanților tradiționali la școală: Profesorii pot invita practicanți tradiționali, cum ar fi meșterii, artiștii, muzicanții sau gastronomii locali, să vină la școală și să împărtășească cunoștințele lor cu elevii. Aceștia pot prezenta diferite tehnici și secrete ale artei și meseriilor lor, iar elevii pot învăța direct de la aceștia cum să practice și să conserve tradițiile culturale.

b. Organizarea de ateliere tematice: Profesorii pot organiza ateliere tematice în cadrul orelor de curs sau în timpul activităților extrașcolare, care să implice elevii în descoperirea și experimentarea tradițiilor culturale imateriale. Aceste ateliere pot fi axate pe artizanat, muzică, dans, gastronomie sau alte forme de patrimoniu cultural imaterial.

c. Participarea la evenimente culturale locale: Profesorii pot încuraja elevii să participe la evenimente culturale locale, cum ar fi festivalurile tradiționale, târgurile de meșteșuguri sau concerte de muzică populară. Aceste evenimente pot oferi elevilor oportunitatea de a descoperi și de a învăța mai multe despre tradițiile culturale ale comunității lor.

d. Realizarea de proiecte educaționale: Profesorii pot organiza proiecte educaționale care să implice elevii în documentarea, promovarea și conservarea patrimoniului cultural imaterial din zona lor. Aceștia pot realiza interviuri cu practicanții tradiționali, pot crea materiale educaționale, pot organiza expoziții sau pot realiza evenimente culturale.

e. Utilizarea tehnologiilor digitale: Profesorii pot utiliza tehnologiile digitale, cum ar fi platforme de învățare online, instrumente de prezentare și proiectare sau aplicații de creare de conținut multimedia, pentru a ajuta elevii să exploreze și să înțeleagă patrimoniul cultural imaterial. De exemplu, elevii pot utiliza tehnologia pentru a crea prezentări multimedia despre tradițiile culturale ale comunității lor sau pentru a documenta și promova evenimentele culturale locale.

f. Participarea la schimburi internaționale: Profesorii pot organiza schimburi internaționale între școli din diferite țări, pentru a împărtăși și a învăța mai multe despre tradițiile culturale ale altor comunități. Aceste

schimburi pot fi organizate în cadrul programelor de schimb cultural, și pot include ateliere tematice, prezentări și vizite la locații culturale.

g. Colaborarea cu instituțiile culturale locale: Profesorii pot colabora cu instituțiile culturale locale, cum ar fi muzeele, bibliotecile sau centrele de cultură, pentru a organiza vizite și activități educaționale care să implice elevii în descoperirea patrimoniului cultural imaterial. Aceste activități pot include tururi ghidate, ateliere de creație și proiecte de documentare.

Modelele și bunele practici pot fi o sursă valoroasă de inspirație și de îndrumare pentru profesori în integrarea patrimoniului cultural imaterial în activitățile școlare și extrașcolare. Prin examinarea exemplurilor de succes, profesorii pot dobândi o înțelegere mai clară a modului în care pot fi utilizate tradițiile culturale locale pentru a sprijini obiectivele educaționale și pot învăța strategii eficiente pentru a implica elevii în explorarea și înțelegerea patrimoniului cultural imaterial. În acest sens, modelele și bunele practici pot fi găsite prin intermediul următoarelor surse [6]:

a. Resursele online: Există multe resurse online care oferă exemple de activități educaționale și proiecte care implică patrimoniul cultural imaterial. Aceste resurse pot include materiale de învățare, ghiduri și instrumente de evaluare.

b. Colaborarea cu alți profesori și instituții: Profesorii pot colabora cu alți profesori, școli și instituții culturale pentru a împărtăși exemple de bune practici și pentru a învăța unii de la alții. Aceste colaborări pot fi organizate prin intermediul rețelelor de profesori sau prin intermediul programelor de schimb cultural.

c. Participarea la programe de formare și instruire: Profesorii pot participa la programe de formare și instruire care abordează integrarea patrimoniului cultural imaterial în activitățile educaționale. Aceste programe pot fi oferite de instituții de învățământ, organizații non-guvernamentale sau de către autoritățile publice.

În general, modelele și bunele practici pot ajuta profesorii să obțină o înțelegere mai clară a modului în care pot fi utilizate tradițiile culturale locale pentru a sprijini obiectivele educaționale și pentru a dezvolta abilitățile și competențele elevilor în domeniul patrimoniului cultural imaterial. În plus, modelele și bunele practici pot ajuta profesorii să:

- Identifice resursele și instrumentele necesare pentru a integra patrimoniul cultural imaterial în activitățile educaționale, precum materialele educaționale, instrumentele de evaluare și partenerii culturali;

- Înțeleagă modalitățile de implicare a elevilor în activitățile legate de patrimoniul cultural imaterial, prin intermediul experiențelor de învățare

interactive și participative;

- Înțeală impactul educației patrimoniale asupra elevilor, inclusiv dezvoltarea capacităților și a competențelor interculturale, stimularea creativității și dezvoltarea respectului și toleranței față de diversitatea culturală.

Pentru a găsi exemple concrete de modele și bune practici, profesorii pot încerca să acceseze baze de date și platforme de comunicare care vizează patrimoniul cultural imaterial.

Un exemplu de proiect care a promovat integrarea patrimoniului cultural imaterial în activitățile educaționale din România este „Școala Altfel - Să descoperim împreună patrimoniul cultural imaterial”. Acest proiect a fost organizat de Ministerul Educației Naționale și a avut ca scop dezvoltarea capacităților și competențelor elevilor în privința patrimoniului cultural imaterial, precum și promovarea respectului și toleranței față de diversitatea culturală. Activitățile din cadrul proiectului au inclus vizite la muzee, case memoriale, monumente istorice, dar și ateliere de dans popular, cântec și muzică tradițională.

Un exemplu de model de bune practici în România este proiectul „Arta Țesăturii”, organizat de Muzeul Național al Țăranului Român.[7] Acest proiect implică elevii din școli din zone rurale în învățarea și practicarea țesutului tradițional, sub îndrumarea meșterilor populari locali și a muzeografilor specializați în patrimoniu cultural imaterial. Proiectul oferă ocazia de a învăța despre istoria și tehnica țesutului, dar și despre importanța acestei arte tradiționale pentru cultura românească. Participarea la acest proiect îi ajută pe elevi să dobândească competențe noi și să înțeleagă mai bine valorile și tradițiile comunității lor.

Ambele modele oferă oportunități de a învăța despre patrimoniul cultural imaterial prin intermediul experiențelor practice și participative, încurajând elevii să se implice și să exploreze patrimoniul cultural imaterial din propria lor perspectivă. Aceste proiecte pot servi ca exemple pentru profesorii din România care doresc să integreze patrimoniul cultural imaterial în activitățile educaționale și extrașcolare.

3. SOLUȚII EDUCAȚIONALE INOVATOARE ȘI CREATIVE

Promovarea patrimoniului cultural în Europa prin soluții educaționale inovatoare și creative poate fi realizată prin următoarele metode:

a. Utilizarea tehnologiilor digitale: Tehnologiile digitale, cum ar fi realitatea virtuală, realitatea augmentată, jocurile educaționale și platformele

online, pot fi utilizate pentru a crea experiențe interactive și captivante legate de patrimoniul cultural. Aceste tehnologii pot permite elevilor să exploreze virtual situri arheologice, muzee și alte locuri culturale, să participe la simulări și să interacționeze cu artefacte și artefacte culturale.

b. Metode de învățare experiențiale și participative: Abordările educaționale care pun accentul pe învățarea experiențială și participativă pot fi folosite pentru a implica elevii în explorarea și înțelegerea patrimoniului cultural. Acestea pot include excursii și vizite la locuri culturale, ateliere practice, proiecte de cercetare și activități de colaborare cu comunitățile locale.

c. Proiecte interdisciplinare: Integrarea patrimoniului cultural în proiecte interdisciplinare poate stimula creativitatea și gândirea critică a elevilor. Aceste proiecte pot implica colaborarea între diferite discipline, cum ar fi istoria, arta, literatura, științele sociale și tehnologia, pentru a explora și a înțelege aspecte diverse ale patrimoniului cultural.

d. Parteneriate cu comunitățile locale: Colaborarea cu comunitățile locale poate oferi oportunități de a descoperi și promova patrimoniul cultural local. Profesorii pot lucra împreună cu membri ai comunității, meșteri tradiționali, artiști locali și alte persoane implicate în conservarea și promovarea patrimoniului cultural, pentru a organiza ateliere, prezentări și evenimente speciale în școală.

e. Proiecte de învățare pe termen lung: Proiectele de învățare pe termen lung pot oferi continuitate și implicare mai profundă în explorarea patrimoniului cultural. Aceste proiecte pot implica cercetare, documentare și prezentare a patrimoniului cultural local, dezvoltarea de produse creative (precum expoziții, albume foto, filme documentare) și angajamentul cu comunitățile locale pentru a promova patrimoniul cultural într-un mod sustenabil.

Prin abordări inovatoare și creative în educație, se pot deschide noi modalități de explorare și apreciere a patrimoniului cultural în Europa. Aceste soluții educaționale pot crea experiențe memorabile și oferi elevilor oportunități de a-și dezvolta cunoștințe, competențe și apreciere pentru diversitatea culturală europeană. Un exemplu de soluție educațională inovatoare pentru promovarea patrimoniului cultural în România este proiectul "Digitalizarea patrimoniului cultural" implementat de Biblioteca Metropolitană București.[8] Acest proiect utilizează tehnologia digitală pentru a digitaliza și a pune la dispoziție publicului larg colecțiile de manuscrise, cărți rare și alte artefacte culturale din patrimoniul bibliotecii. De asemenea, proiectul implică crearea de conținut interactiv și multimedia, cum ar fi

aplicații mobile și platforme online, care permit utilizatorilor să exploreze și să interacționeze cu aceste artefacte culturale într-un mod captivant și accesibil. Această soluție educațională inovatoare facilitează accesul la patrimoniul cultural și promovează înțelegerea și aprecierea acestuia într-un format modern și atrăgător. [9]

4. COMPETENȚE DIGITALE PENTRU PROMOVAREA PATRIMONIULUI CULTURAL DURABIL IN EUROPA

Modulele de competențe digitale pot să crească oportunitățile de promovare a patrimoniului cultural durabil în Europa. În era digitală în care trăim, utilizarea competență a tehnologiei digitale devine tot mai importantă în conservarea, documentarea și promovarea patrimoniului cultural. Iată cum modulele de competențe digitale pot contribui la această promovare :[10]

a. Digitalizarea și accesibilitatea: Competențele digitale permit instituțiilor culturale să digitalizeze și să pună la dispoziție online colecțiile de patrimoniu cultural. Aceasta facilitează accesul publicului larg la artefacte culturale și informații relevante, indiferent de locație geografică sau restricțiile de timp. Modulele de competențe digitale pot ajuta profesioniștii din domeniul cultural să utilizeze tehnologia și instrumentele digitale pentru a digitaliza și a gestiona conținutul cultural în mod eficient și sustenabil.

b. Platforme și aplicații interactive: Competențele digitale permit dezvoltarea și utilizarea platformelor și aplicațiilor interactive pentru a crea experiențe captivante legate de patrimoniul cultural. Acestea pot include aplicații mobile, platforme web interactive, tururi virtuale și jocuri educaționale. Prin intermediul acestor instrumente, utilizatorii pot explora și interacționa cu patrimoniul cultural într-un mod atractiv și interactiv, ceea ce îi motivează să se implice mai profund în înțelegerea și aprecierea acestuia.

c. Comunicare și promovare online: Competențele digitale permit profesioniștilor din domeniul cultural să utilizeze mediile online și rețelele sociale pentru a promova patrimoniul cultural într-un mod eficient și extins. Aceasta include crearea de conținut digital relevant, gestionarea prezenței online a instituțiilor culturale, implicarea publicului prin intermediul platformelor de social media și organizarea de evenimente virtuale. Prin intermediul competențelor digitale, promovarea patrimoniului cultural poate ajunge la un public mai larg și mai divers.

d. Interactivitate și colaborare online: Competențele digitale permit colaborarea și interacțiunea între profesioniștii din domeniul cultural,

comunitățile locale și publicul în general. Prin intermediul platformelor și instrumentelor digitale, se pot organiza ateliere, proiecte colaborative, discuții online și alte activități care implică participarea activă a diferitelor părți interesate. Acest tip de colaborare online facilitează schimbul de idei, promovarea diversității culturale și implicarea publicului în conservarea și promovarea patrimoniului cultural.

În concluzie, modulele de competențe digitale pot oferi profesioniștilor din domeniul cultural instrumentele și abilitățile necesare pentru a valorifica și promova patrimoniul cultural durabil în Europa [11]. Prin intermediul acestor competențe, se pot exploata oportunitățile care pot apărea.

Realitatea virtuală (RV) și realitatea augmentată (RA) pot contribui semnificativ la conservarea și exploatarea durabilă a patrimoniului cultural european prin oferirea de experiențe interactive și imersive, în care utilizatorii pot explora și interacționa cu patrimoniul cultural într-un mod captivant. RV și RA pot fi utilizate astfel [12]:

a. Conservarea și restaurarea virtuală: Utilizând tehnologia RV și RA, se pot recrea digital obiecte și situri culturale care sunt deteriorate sau distruse în realitate. Aceste recreări virtuale pot fi utilizate pentru a documenta și conserva digital patrimoniul cultural într-o formă autentică și accesibilă. De asemenea, ele pot oferi posibilitatea de a experimenta și înțelege cum arătau aceste artefacte și situri în timpul lor de glorie.

b. Tururi virtuale și vizite interactive: RV și RA permit realizarea de tururi virtuale ale siturilor culturale și muzeelor, oferind astfel acces la patrimoniul cultural în mod digital. Utilizatorii pot explora în detaliu obiecte și situri istorice, accesa informații suplimentare și interacționa cu elementele virtuale pentru a înțelege mai bine contextul și semnificația acestora. Acest tip de experiență poate fi util pentru persoanele care nu pot ajunge fizic la aceste locuri sau pentru a oferi o perspectivă suplimentară și o înțelegere mai profundă.

c. Reconstituiri istorice și recrearea experiențelor culturale: Utilizând RV și RA, se pot crea reconstituiri virtuale ale evenimentelor istorice sau ale experiențelor culturale specifice. Aceste reconstituiri permit utilizatorilor să se plimbe într-un cadru istoric, să vadă cum se desfășurau evenimentele și să interacționeze cu personaje sau obiecte virtuale. Acest lucru poate contribui la transmiterea și înțelegerea istoriei și culturii într-un mod captivant și interactiv.

d. Educație și învățare interactivă: RV și RA pot fi utilizate în cadrul activităților educaționale pentru a spori angajamentul și înțelegerea elevilor în ceea ce privește patrimoniul cultural european. Prin intermediul aplicațiilor

și instrumentelor interactive, elevii pot explora virtual obiecte, situri și evenimente culturale, pot participa la jocuri educaționale și pot colabora în proiecte digitale legate de patrimoniu. Această abordare inovatoare poate încuraja implicarea activă și promovarea cunoașterii și valorilor culturale.

e. Promovarea și accesibilitatea culturală: RV și RA pot fi utilizate pentru a promova și a aduce patrimoniul cultural european la un public mai larg și divers. Prin intermediul aplicațiilor mobile, tururile virtuale și alte experiențe digitale, patrimoniul cultural poate fi accesibil în or

Realitatea extinsă (RE), care combină elemente de realitate virtuală (RV) și realitate augmentată (RA), poate juca un rol important în sprijinirea promovării patrimoniului cultural. RE poate contribui la promovarea patrimoniului cultural prin:

- **Experiențe imersive:** RE oferă posibilitatea de a crea experiențe imersive și captivante în care utilizatorii pot explora și interacționa cu patrimoniul cultural. Prin intermediul căștilor de realitate virtuală sau a dispozitivelor de realitate augmentată, utilizatorii pot fi transportați virtual în situri istorice, muzee sau locații culturale importante. Aceasta permite o interacțiune directă și personală cu obiecte și artefacte culturale și oferă o experiență mai profundă și memorabilă decât simpla observare pasivă.

- **Recrearea și reconstituirea virtuală:** Utilizând RE, se poate recrea digital obiecte și situri culturale care sunt distruse sau nedezvoltate în prezent. Aceste reconstituiri virtuale pot aduce la viață artefacte și situri istorice care nu mai există sau care au fost deteriorate în timp. Prin intermediul RE, utilizatorii pot explora și experimenta aceste artefacte și situri într-un mod realist și interactiv, ajutând la conservarea și promovarea lor într-o formă digitală durabilă.

- **Informații suplimentare și conținut interactiv:** RE poate oferi informații suplimentare și conținut interactiv asociat patrimoniului cultural. Prin intermediul tehnologiei de realitate augmentată, utilizatorii pot accesa informații suplimentare despre obiecte, situri sau evenimente culturale prin simpla scanare a acestora cu dispozitive mobile. Aceasta poate include descrieri, date istorice, videoclipuri sau elemente multimedia care completează și adâncesc înțelegerea patrimoniului cultural.

- **Accesibilitate și extinderea audienței:** RE poate contribui la accesibilitatea patrimoniului cultural pentru o gamă mai largă de public. Prin intermediul aplicațiilor și platformelor RE, patrimoniul cultural poate fi adus în mediul digital, oferind astfel posibilitatea de a fi explorat și înțeles de către persoane care nu pot ajunge fizic la situri sau muzee. De asemenea, RE poate atrage și interesa publicuri mai tinere și mai diverse, utilizând

tehnologia modernă și elementele interactive pentru a captiva atenția și interesul lor.

- Educație și învățare interactivă: RE poate fi utilizată în cadrul activităților educaționale pentru a spori angajamentul și înțelegerea elevilor în ceea ce privește patrimoniul cultural. Prin intermediul aplicațiilor și instrumentelor RE, elevii pot explora virtual obiecte, situri și evenimente culturale, pot participa la jocuri

Realitatea augmentată (RA) și aplicațiile sale multidimensionale joacă un rol semnificativ în educația oamenilor despre patrimoniul cultural. Aceste tehnologii oferă oportunități inovatoare de explorare și înțelegere a patrimoniului cultural, contribuind la o experiență educațională mai interactivă și captivantă. RA și aplicațiile sale multidimensionale pot fi folosite în educația despre patrimoniul cultural prin următoarele moduri [12]:

- Vizualizare interactivă: Utilizând aplicații de RA, utilizatorii pot vizualiza și interacționa cu obiecte 3D și artefacte culturale într-un mod captivant. Aceasta le permite să examineze în detaliu obiecte de patrimoniu și să înțeleagă caracteristicile lor unice. De exemplu, prin intermediul unei aplicații de RA, utilizatorii pot explora un artefact istoric într-o imagine tridimensională și pot roti, mări sau examina detaliile acestuia.

- Recrearea siturilor culturale: RA poate fi utilizată pentru a recrea digital situri culturale și a le aduce la viață în mediul virtual. Utilizatorii pot explora și experimenta în mod interactiv situri culturale, precum clădiri istorice, orașe antice sau peisaje naturale protejate, prin intermediul dispozitivelor mobile. Această abordare oferă posibilitatea de a explora și înțelege siturile culturale într-un mod captivant și într-un mediu controlat.

- Informații suplimentare și conținut multimedia: Aplicațiile de RA pot furniza informații suplimentare despre obiectele și siturile culturale prin intermediul conținutului multimedia. Utilizatorii pot accesa descrieri, date istorice, videoclipuri, imagini și alte resurse care îmbogățesc înțelegerea și cunoașterea patrimoniului cultural. Astfel, utilizatorii pot explora contextul istoric, cultural și social asociat obiectelor și siturilor de patrimoniu.

- Tururi virtuale și ghiduri interactive: Aplicațiile de RA pot oferi tururi virtuale și ghiduri interactive pentru a ghida utilizatorii în explorarea patrimoniului cultural. Aceste ghiduri pot furniza informații și indicii în timp real, ajutând utilizatorii să descopere și să înțeleagă mai bine contextul și semnificația siturilor culturale. De asemenea, pot fi oferite povești și narative captivante pentru a captiva atenția utilizatorilor și a le transmite informații într-un mod atractiv.

- Colaborare și experiențe sociale: Aplicațiile de RA pot facilita

colaborarea și experiențele sociale în educația despre patrimoniul cultural. Utilizatorii pot partaja experiențele lor virtuale, pot interacționa și pot colabora cu alți utilizatori pentru a explora și învăța împreună despre patrimoniul cultural. Aceasta poate include posibilitatea de a comunica și colabora în timp real, de a-și împărtăși descoperirile și de a participa la activități interactive într-un mediu virtual comun.

- Jocuri educaționale și activități interactive: Aplicațiile de RA pot integra elemente de joc și activități interactive pentru a stimula interesul și implicarea utilizatorilor în educația despre patrimoniul cultural. Aceste jocuri educaționale pot implica rezolvarea de puzzle-uri, explorarea de locații, colectarea de obiecte virtuale sau îndeplinirea de sarcini specifice legate de patrimoniu. Astfel, utilizatorii pot învăța într-un mod distractiv și interactiv despre cultura și istoria din spatele obiectelor și siturilor de patrimoniu.

- Accesibilitate și extinderea audienței: Utilizarea aplicațiilor de RA poate contribui la accesibilitatea patrimoniului cultural pentru un public mai larg și divers. Prin intermediul dispozitivelor mobile, aplicațiile de RA pot fi utilizate de persoane din întreaga lume, indiferent de locație sau de posibilitatea de a ajunge fizic la situri sau muzee. Astfel, se poate extinde audiența care poate explora și învăța despre patrimoniul cultural într-un mod interactiv și captivant.

- Personalizarea și adaptabilitatea învățării: Aplicațiile de RA pot fi personalizate pentru a se potrivi nevoilor și intereselor utilizatorilor. Aceasta înseamnă că experiența de învățare poate fi adaptată în funcție de nivelul de cunoștințe, interesele și preferințele individuale ale utilizatorilor. Prin intermediul opțiunilor de personalizare, aplicațiile de RA pot oferi o experiență educațională individualizată și pot încuraja angajamentul și motivația utilizatorilor de a explora și învăța despre patrimoniul cultural.

În ansamblu, aplicațiile de RA și utilizarea lor multidimensională în educația despre patrimoniul cultural pot oferi oportunități inovatoare de explorare, interacțiune și înțelegere a culturii și istoriei. Aceasta poate îmbunătăți experiența educațională, atrage interesul și implicarea utilizatorilor și contribui la promovarea și conservarea patrimoniului cultural pentru generațiile viitoare.

5. IMPLEMENTAREA UNEI STRATEGII DE COMPETENȚE ÎN SECTORUL PATRIMONIULUI CULTURAL

Implementarea unei strategii de competențe în sectorul patrimoniului cultural poate fi realizată prin dezvoltarea unei foi de parcurs care să ofere o

direcție clară și să stabilească obiective și acțiuni specifice. O astfel de strategie trebuie să parcurgă următoarele etape [13]:

a. Analiza nevoilor și obiectivele: În primul rând, este important să se efectueze o analiză a nevoilor și obiectivelor sectorului patrimoniului cultural în ceea ce privește competențele. Aceasta poate implica consultarea specialiștilor din domeniu, comunitățile locale și alte părți interesate pentru a identifica lacunele de competențe existente și nevoile de dezvoltare în sector.

b. Definirea competențelor-cheie: Pe baza analizei nevoilor, următorul pas este să se definească competențele-cheie necesare în sectorul patrimoniului cultural. Aceste competențe pot include cunoștințe și abilități specifice, cum ar fi conservarea și restaurarea patrimoniului, cercetarea și documentarea culturală, managementul proiectelor culturale, promovarea și comunicarea culturală, precum și competențe digitale și de colaborare.

c. Crearea unei foi de parcurs: Folosind competențele-cheie identificate, se poate dezvolta o foie de parcurs care să ofere un cadru clar pentru dezvoltarea competențelor în sectorul patrimoniului cultural. Aceasta poate include o descriere a competențelor și nivelurile de dezvoltare asociate, resurse și metode de formare disponibile, precum și o schemă de evaluare și certificare a competențelor.

d. Identificarea resurselor și parteneriatelor: Pentru implementarea cu succes a strategiei de competențe, este important să se identifice resursele necesare, cum ar fi formatori specializați, experți în domeniu și materiale educaționale relevante. De asemenea, se pot căuta parteneriate cu instituții de învățământ, organizații culturale, autorități locale și alte entități relevante pentru a dezvolta și implementa programe de formare și activități practice.

e. Implementarea și evaluarea: Etapa de implementare a strategiei de competențe poate implica organizarea de cursuri de formare, ateliere practice, stagii și proiecte colaborative pentru a dezvolta competențele specialiștilor din sectorul patrimoniului cultural. În același timp, este important să se monitorizeze și să se evalueze progresul și impactul strategiei pentru a se asigura că se ating obiectivele propuse și se adresează nevoile reale ale sectorului.

f. Actualizarea continuă: Întrucât sectorul patrimoniului cultural evoluează, este esențial ca strategia de competențe să fie actualizată și adaptată în mod regulat. Se pot efectua revizuirii periodice ale competențelor-cheie și se pot identifica noi nevoi de dezvoltare.

6. CONCLUZII

Educația joacă un rol esențial în exploatarea durabilă a patrimoniului cultural european, ajutând la protejarea și valorificarea sa într-un mod sustenabil și responsabil, precum și la promovarea unei înțelegeri mai profunde și aprecierea acestuia de către oameni.

În general, educația patrimonială poate oferi oportunități diverse pentru ca oameni de toate vârstele să învețe și să dobândească noi abilități, precum și să se implice în activități care să promoveze valorile culturale și naturale ale patrimoniului european.

Educația patrimonială sub forma de ateliere specializate și schimb de informații poate fi un instrument valoros pentru integrarea moștenirii culturale în activitățile educaționale ale școlilor și pentru dezvoltarea de proiecte educaționale interactive și inovatoare.

Integrarea patrimoniului cultural imaterial în activitățile școlare și extrașcolare necesită o abordare creativă și interactivă, care să implice elevii în descoperirea și experimentarea tradițiilor culturale. Prin intermediul acestor activități, elevii pot dobândi o înțelegere mai profundă și o apreciere mai mare pentru moștenirea culturală imaterială a comunității lor.

Integrarea patrimoniului cultural imaterial în activitățile școlare și extrașcolare necesită o abordare creativă și interactivă, care să implice elevii în descoperirea și experimentarea tradițiilor culturale. Prin intermediul acestor activități, elevii pot dobândi o înțelegere mai profundă și o apreciere mai mare pentru moștenirea culturală imaterială a comunității lor. De asemenea, aceste activități pot ajuta la dezvoltarea abilităților sociale și de comunicare ale elevilor, precum și la îmbunătățirea abilităților lor de cercetare și documentare.

Modelele și bunele practici pot fi o sursă valoroasă de inspirație și îndrumare pentru profesori în integrarea patrimoniului cultural imaterial în activitățile educaționale și extrașcolare. Prin explorarea acestor exemple, profesorii pot obține o înțelegere mai clară a beneficiilor educației patrimoniale și pot dezvolta abilitățile și competențele necesare pentru a implica elevii în explorarea și înțelegerea patrimoniului cultural imaterial. O strategie de competențe pentru sectorul patrimoniului cultural trebuie să vizeze creșterea gradului de conștientizare și implicare a elevilor în protejarea și promovarea patrimoniului cultural, să integreze competențele digitale în activitățile educaționale și să valorifice bunele practici și modelele existente în acest domeniu. Implementarea acestei strategii ar putea contribui semnificativ la consolidarea patrimoniului cultural european și la

creșterea interesului și angajamentului generațiilor viitoare față de acesta. Realitatea virtuală (RV) și realitatea augmentată (RA) pot contribui semnificativ la conservarea și exploatarea durabilă a patrimoniului cultural european prin oferirea de experiențe interactive și imersive, în care utilizatorii pot explora și interacționa cu patrimoniul cultural într-un mod captivant.

7. BIBLIOGRAFIE

1. Special Eurobarometer Report 466: Cultural Heritage, 2017
2. Cicerchia Annalisa, "The European Year of Cultural Heritage 2018 impact on cultural participation", in *Economia della Cultura*, Societă editrice il Mulino, issue 1, 2021, pages 61-70.
3. Castagnet-Lars Véronique, *Éducation, droit et patrimoine en Europe*, <https://ehne.fr/fr/encyclopedie/th%C3%A9matiques/%C3%A9ducation-et-formation/p%C3%A9dagogies-et-p%C3%A9dagogues-en-europe-xixe-xxe-si%C3%A8cles/%C3%A9ducation-droit-et-patrimoine-en-europe> accesat la data de 11.04.2023
4. Lange Jean-Marc, *Éducation au développement durable en milieu scolaire*, dans *Dictionnaire critique des enjeux et concepts des éducations*, Editions L'Harmattan., Paris, 2017, pp 84-86
5. *Ibidem*
6. David, *The Heritage Crusade and the Spoils of History*, Publisher: Cambridge University Press, 2012, Online ISBN: 9780511523809
7. Muzeul Țăranului Român, București, <https://muzeultaranuluiroman.ro/cercetare-si-educatie/>, accesat la data de 22.03.2023
8. Dovîncă Corina, Biblioteca Digitală a României - pandant național al Europeana.eu, în *Revista Biblioteca*, nr. 5/2020, editată de de Biblioteca Națională a României, pp.6-7
9. Lange Jean-Marc, *Op. cit*, p 86
10. Khan Samiya et al., *Realitatea extinsă pentru sistemele de sănătate. Recent Advances in Contemporary Research*, Londra: Academic Press Elsevier, 2023, p.23
11. Patrimoniul durabil a fost tema Zilelor europene ale patrimoniului în anul 2022
12. Khan Samiya et al., *Op Cit*. p 23
13. Bandarin Francesco, Ron van Oers, *The Historic Urban Landscape: Managing Heritage in an Urban Century*, Publisher: Wiley; 1st edition 2014), ISBN-10: 1118932722, 2012